

”

Zending heeft ook te maken met ontberingen

WONDEREN IN DE HIMALAYA

Geloven we dat God alleen of vooral werkt volgens onze denklijnen of gaat de Heilige Geest zijn eigen weg? In Nepal gaan onze ogen open voor het verrassende van wat God doet. De Bijbel noemt dit een wonder.

Het is maandagmorgen acht uur. In Nederland gaan de schooldeuren open, nemen de files in lengte toe, draait de economie op volle kracht. Mijn ochtendwandeling voert al twee uur over een pad door de bergen van de Himalaya. Ik nader het dorpje Jagat, waar het vandaag feest is. Tien jaar nadat de hoteleigenares van Jagat christen werd – zoals ooit Lydia in Filippi haar hart opende voor de Heere –, neemt de kleine gemeente haar kerkje in gebruik, gedurende twee jaar gebouwd met support van de GZB, met steun dus van u en mij. Kerk op maandagmorgen? Ja, want wij hadden tijd nodig hier te arriveren. Die ‘wij’ zijn Tim Verduijn, landencoördinator Nepal van de GZB, het bij de zending betrokken echtpaar Jan en Die-neke Schot uit Tholen en ikzelf. De gemeente van Jagat neemt de kerk niet in gebruik op zaterdagmorgen, het wekelijkse moment waarop de gemeente van Christus samenkomt, maar op de dag dat ‘het GZB-team’ er kan zijn. In dit deel van de wereld staat de tijd nog in dienst van de mens.

DOOF ECHTPAAR

Zoals in alle kerken in Nepal zitten de vrouwen rechts, de mannen links. Schoenen uit, een plaats op het tapijt, want kerk-

banken kom je in dit land niet tegen. Mijn oog valt op een echtpaar dat met zijn drie kinderen in het gebouwtje zit. Ds. Navaraj Bharati vertelt me dat man en vrouw beiden doof zijn. ‘Maar hoe hebben ze dan ooit het evangelie gehoord?’ ‘Dat weet niemand’, antwoordt Navaraj me, ‘dat weet God alleen.’ Hij lijkt er niet eens verrast door. Immers, God dóet hier wonderen, omdat de kerk gelooft in een God van wonderen.

***

Ds. Navaraj Bharati is een man die je tijdens de eerste ontmoeting al in je hart sluit. Zijn levensverhaal illustreert zowel Gods macht als Zijn liefde. Navaraj vertelt ons over 1996, het jaar dat zijn weerstand door grote vermoeidheid weg was en zijn lichaam verlamd raakte. In het ziekenhuis in de hoofdstad Kathmandu waren er voor hem geen medicijnen. ‘Bid maar tot jouw God’, zegt de arts tegen de dominee, meer cynisch dan seri-

eus. Navaraj deed het, én genas. God geeft Zijn dienstknecht er wel een opdracht bij. In een droom worden de boeddhisten die in de bergen wonen op zijn hart gebonden. De gemeente van Navaraj zou gaan bestaan uit de onbereikten in de Himalaya. ‘Mijn lichaam werd door God klaarge-maakt om door de bergen te kunnen lopen’, zegt de predikant, die in 1997 de Himalaya Outreach Mission oprichtte. Sinds ds. Wim Poldervaart vijf jaar geleden in contact kwam met Navaraj, biedt de GZB steun aan deze kleine zendingsorganisatie met de bijzondere naam: zending voor de onbereikten van de Himalaya

ONTBERINGEN

Wat leer ik in de dagen dat ik met ds. Bharati optrek? Allereerst dat zendingswerk niet plaatsheeft zonder inspanning, ontberingen, kou. De verkondiging van het evangelie elders in de wereld is zoveel meer dan ons vanouds romantische beeld van de dominee onder de palmboom, een Bijbel in zijn hand, een strohoed tegen de

P.J. Vergunst is hoofdredacteur van De Waarheidsvriend.

Er is blijdschap als de gemeente van Jagat haar kerkje in gebruik neemt. Rechts op de foto ds. Navaraj Bharati.

zon. Paulus had ons dit natuurlijk al voorgehouden: 'Op reis was ik vaak in gevaar door rivieren, in gevaar door rovers, in gevaar van de kant van volksgenoten, in gevaar van de kant van heidenen, in gevaar in de stad, in gevaar in de woestijn, in gevaar op zee, in gevaar onder valse broeders, in inspanning en moeite, vaak in nachten zonder slaap, in honger en dorst, vaak in vasten, in koude en naaktheid' (2 Kor. 11:26,27). Het is goed dat een biddend thuisfront beseft dat twintig eeuwen later deze ervaringen nog altijd reëel kunnen zijn.

ALTIJD GOEDE MOED

Lichamelijke ontberingen in zendingsdienst maken Paulus echter niet depressief of somber. Als hij ziet dat de genade overvloediger wordt tot verheerlijking van God (2 Kor. 4:15), concludeert hij: 'Daarom verliezen wij de moed niet, integendeel.' Het mooie en verrassende (of moet het me eigenlijk helemaal niet verrassen?) is dat ik dit denken van Paulus sterk herken in het optrekken met ds. Navaraj Bharati. 'Ik heb altijd moed, al is het moei-

lijk', vertelt hij aan de vooravond van de opening van de kerk, als ik mijn handen strak om een mok thee houd, om nog enigszins warm te blijven. 'Want het is Gods werk.' Met traktaten trekt hij door de bergen, het gebied waartoe weinig zendelingen zich aangetrokken weten. Na tien jaar zijn er ongeveer 150 christenen in een gebied dat 10.000 inwoners telt. In sommige dorpjes zijn er twee of drie huizen waar een christen woont.

GEBED

Zendingswerk zonder gebed, dat kan evenmin als timmeren zonder hamer. Navaraj vertelt over zijn eerste bezoek aan Jagat, waar hij zijn intrek nam in het plaatselijke hotel – overigens niet te verwarren met wat we in ons land onder een hotel verstaan. Nadat hij met de eigenares over God en Jezus sprak, ging hij weg, voor een maand de bergen in. Maar uit zijn gebed was de vrouw niet meer. De predikant, die weet dat God zijn woorden hoort als hij door de bergen trekt, wijst me op 2 Kronieken 7:15. 'Nu zullen Mijn ogen open zijn, en Mijn oren op-

merkzaam zijn op het gebed van deze plaats.'

Op de terugreis was hij weer in Jagat, waar hij zag dat zijn gebed verhoord was. 'De eerste vrucht die God hier gaf.'

NIEMAND ANDERS

Wie de kwetsbare positie van de christenen in het kleine dorp overdenkt, begrijpt waarom deze maandag bij Navaraj de tranen in de ogen staan. Terwijl zijn zoon de woorden van Tim Verduijn, die de openingshandeling van de kerk verricht, in het Nepalees vertaalt, zegt hij tegen me: 'Ik ben zo gelukkig.' Zijn gezicht straalt. Tim leest het gebed dat Salomo uitsprak bij de opening van de tempel, het gebed of 'wij in Zijn wegen zullen gaan, Zijn geboden in acht zullen nemen, opdat alle volken van de aarde weten: de HEERE, Hij is God en niemand anders'. Dieneke Schot overhandigt aan de plaatselijke predikant een Engelstalige studiebijbel, bedoeld voor de jongeren uit de gemeente. Haar man, Jan, leest uit Psalm 91, over de engelen die degenen die bij de Allerhoogste schuilen zullen bewaren op al

Uren rijden over slechte wegen – ook in 2013 verloopt zendingswerk niet zonder inspanning.

hun wegen. Van die engelen wist Paulus en daar weet Navaraj van. Zelf zeg ik tegen de kleine gemeente die vandaag officieel haar kerkdeur opende, iets over de geopende deur die God geeft en die niemand sluiten kan.

GEEN AANZIENLIJKE

De meisjes uit de gemeente zingen ter ere van God. Hun houding en toewijding tonen de eerbied waarmee hun loflied gepaard gaat. Het Nepalees versta ik niet – en toch weet ik wat ze zingen. De kerk van Jagat is als een Eben Haezer in de bergen, een gedenksteen die verwijst naar de genade van God, die ook hier Zijn mensen zoekt.

Dit gehandicapte gemeentelid ziet weinig meer, nadat hij een steen in zijn oog kreeg.

Dat ontroert, als je de gemeente rondkijkt. Een meisje dat het thuis zwaar heeft, omdat zij christin is en haar moeder boeddhist. Een gehandicapte man die een steen in zijn oog kreeg en weinig meer ziet. Het dove echtpaar met hun kinderen. De weinig geletterde predikant die bij een open Bijbel toch voorganger moet zijn. Nog maar een keer de brief aan Korinthe: 'Let op uw roeping, broeders: er zijn onder u niet veel wijzen naar het vlees, niet veel machtigen, niet veel aanzienlijken. Maar het zwakke van de wereld heeft God uitverkoren om het sterke te beschamen.'

Daarom zeggen we in de bergen van de Himalaya Paulus, de zendeling die van ontberingen wist, na: 'Wie roemt, laat hij roemen in de Heere.'

P.J. VERGUNST

DABAR

En strand, een tent, een Bijbel. En enthousiaste jongeren, die vakantievierende medelanders wilden herinneren aan de meest zonnige boodschap. Zo begon zomer 1963 bij een Zuiderzeestadje de hervormd-gereformeerde 'recreatie-evangelisatie'. Het was een verfrissend initiatief in het toenmalige bolwerk van de Gereformeerde Bond. Afgelopen zaterdag is het gouden jubileum in Elburg gevierd.

Ruim voor 1963 maakte een zwaluw al lente in de hervormd-gereformeerde beweging. Gijsbert Hamoen, Nederlands hervormd op gereformeerde grondslag, leider van de Bodegraafse jongelingsvereniging, net afgestudeerd als theoloog en getrouwd met Anna uit Oene, volgde in 1958 een stem uit de verte. Hij werd predikant in een vluchtelingenkamp bij Berlijn. Anderhalf jaar spanden hij en zijn vrouw zich in om in Hollandheim hulp in nood te bieden.

Terug in het kustland deelde Hamoen zijn ervaringen met geestverwante idealisten. Onder theologiestudenten, predikanten en jeugdwerkers bloeide iets moois. Een beweging voor zending, evangelisatie, diaconaat en oecumene.

Hoe moest de actie heten? Hamoen – prediker, dichter, hebraïcus – dacht aan het bijbelse woord *dabar*. Woord én daad of, zoals Hamoen vertaalde: het werkzame Woord. De handen gingen op elkaar en ineen.

Dabar opende een van de boeiendste hoofdstukken in de geschiedenis van de hervormd-gereformeerde beweging. Er kwam een mix van gewoon hervormde en ongewoon evangelicale invloeden. Ja, het ging wel eens mis. En dabaristen veranderden wel eens van richting, kerk of groep.

Gijsbert Hamoen was een neef van Gijsbert Boer. Bondser kan het niet, maar theologisch groeiden de neven uiteen. Hamoen wilde 'dabar in het dorp', zocht

ruimte voor lied en muziek, exegetische en oecumene.

Ooit was Hugo Visscher de diaconale pionier van de Gereformeerde Bond. Na de oorlog gaf Gijs Hamoen een impuls aan het 'geloven met de handen'. Anderen dachten en deden mee. Nog altijd volgen honderden jongeren hun spoor.

Ds. Hamoen overleed begin deze zomer. De *Waarheidsvriend* vergat hem niet. Zo'n bericht herinnert aan begaafde bonders, die rond hun nest een 'linkse lente' lieten ontluiken, naar meer zon zochten in het protestantse luchtruim.

Laten we dankbaar terugzien op die creatieve generatie, denkend aan de diepste daadkracht van *Dabar*: de herschepping van Gods goede wereld – in kerk en samenleving, op de camping en aan het strand.

Dr. F.A. van Lieburg is hoogleraar geschiedenis van het Nederlands protestantisme aan de VU in Amsterdam.

Dabar opende een van de boeiendste hoofdstukken in de hervormd-gereformeerde geschiedenis

FRED VAN LIEBURG